

Rezumat

Lucrarea de față analizează geneza, configurarea și reconfigurarea normativă în teoria generală a dreptului, urmărind traseul de la normă la instituție și, în cele din urmă, la sistemul juridic. Pornind de la originile consuetudinare ale normelor, cercetarea evidențiază procesul istoric de formalizare și instituționalizare a regulilor de conduită, precum și rolul contextului social, politic și tehnologic în modelarea acestora. Abordarea comparată a scos în evidență convergențe semnificative între marile familii juridice (continentală, anglo-saxonă, sistemele mixte), fără a ignora persistența diferențelor dictate de specificul cultural și istoric. Contribuția principală a tezei constă în propunerea unei grile de interpretare inovatoare, inspirată din „teoria fluturelui” a științelor complexității, aplicată dreptului. Aceasta demonstrează că variații minore – fie legislative, jurisprudențiale ori tehnologice – pot genera, prin acumulare și recurență, transformări normative majore, inclusiv în sisteme aflate aparent la distanță. În acest cadru, lucrarea introduce conceptul de reziliență legislativă, definită drept capacitatea normei și a instituțiilor juridice de a absorbi șocurile externe și de a se adapta fără a-și compromite funcțiile esențiale. Sunt propuși indicatori teoretici precum adaptabilitatea normativă, robustețea instituțională și capacitatea de autoreglare, ce pot fi utilizați ca instrumente de diagnostic și prognoză legislativă. Originalitatea tezei rezidă în transpunerea în teoria generală a dreptului a unor concepte inspirate din teoria haosului și a sistemelor complexe, precum și în articularea unui cadru interdisciplinar capabil să explice caracterul neliniar al evoluției juridice. Din perspectivă aplicativă, analiza oferă legiuitorului și decidenților politici un instrument util pentru anticiparea efectelor unor modificări normative și pentru testarea robusteții cadrului legislativ în fața crizelor recurente (climatice, energetice, digitale). Direcțiile viitoare de cercetare vizează aplicarea metodologiei propuse pe ramuri de drept distincte (constituțional, energie, tehnologie), dezvoltarea unor indicatori empirici cuantificabili pentru măsurarea rezilienței normei și investigarea proceselor de adaptare normativă în contexte de criză. În concluzie, teza demonstrează că dreptul nu este un sistem static, ci unul complex adaptativ, sensibil la stimuli aparent minori și interconectat cu evoluțiile sociale, economice și tehnologice. Această perspectivă confirmă caracterul dinamic, neliniar și imprevizibil al ordinii juridice contemporane, subliniind nevoia de o teorie generală a dreptului capabilă să integreze atât continuitatea, cât și transformarea accelerate.

Cuvinte cheie: configurare normativă, norme, sisteme de drept, factori de configurare a dreptului.

Abstract

This thesis analyzes the genesis, configuration, and reconfiguration of norms in the general theory of law, tracing the trajectory from the legal norm to the institution and, ultimately, to the legal system. Beginning with the customary origins of norms, the research highlights the historical process of formalization and institutionalization of rules of conduct, as well as the role of social, political, and technological contexts in shaping them. The comparative approach has revealed significant convergences among the major legal families (civil law, common law, mixed systems), while not ignoring the persistence of differences dictated by cultural and historical specificities. The main contribution of the thesis lies in proposing an innovative interpretative framework inspired by the “butterfly effect” of complexity sciences, applied to law. It demonstrates that minor variations—whether legislative, jurisprudential, or technological—may generate, through accumulation and recurrence, major normative transformations, including in systems that appear to be distant. Within this framework, the dissertation introduces the concept of legislative resilience, defined as the capacity of norms and legal institutions to absorb external shocks and adapt without compromising their essential functions. Theoretical indicators are proposed, such as normative adaptability, institutional robustness, and the system’s capacity for self-regulation, which may be used as diagnostic and predictive tools for legislation. The originality of the thesis resides in the transposition into general legal theory of concepts inspired by chaos theory and complex systems, as well as in the articulation of an interdisciplinary framework capable of explaining the non-linear character of legal evolution. From an applied perspective, the analysis provides lawmakers and policymakers with a useful tool for anticipating the effects of normative changes and for testing the resilience of the legal framework in the face of recurring crises (climatic, energy-related, digital). Future research directions include the application of the proposed methodology to distinct branches of law (constitutional, energy, technology), the development of quantifiable empirical indicators for measuring the resilience of norms, and the investigation of normative adaptation processes in contexts of crisis. In conclusion, the dissertation demonstrates that law is not a static system, but rather a complex adaptive one, sensitive to seemingly minor stimuli and interconnected with social, economic, and technological developments. This perspective confirms the dynamic, non-linear, and unpredictable nature of the contemporary legal order, emphasizing the need for a general theory of law capable of integrating both continuity and accelerated transformation.

Key words: legal configuration, norms, legal systems, law configuration factors.

